ἐνταῦθα, καθὼς μέχρι τοῦ 1820 πάντες οἱ τραπεζῖται τῶν ὑπουργείων καὶ τοῦ παλατίου, χαὴχούροὶμ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Γινώσκετε δὲ πόσα ἔδιδον εἰς τὸν ναόν; Τῷ 1730 οἱ ἁγιοταφῖται ἔδωκαν — ἐπὶ τῷ ἐνταφιασμῷ βεβαίως τοῦ Μελετίου — 12000 ἄσπρων =363 φιορίνια, εἴτ' οὖν 907 φράγκα. Μὴ ἐκπλαγῆτε ὅταν ἀκούσητε ὅτι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1730—40 οἱ προϊστάμενοι τοῦ ναοῦ πρεσβύτεροι ἔδιδον ἐμβατοίκιον εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ 49.800 ἄσπρα, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον πλέον τῶν 150 γαλλικῶν λιρῶν τῆς σήμερον. Ἐλάμβανεν, ὡς μανθάνομεν, πολλὰ τὸ ταμεῖον τοῦ ναοῦ, ἐβοήθει λοιπὸν καὶ τοῖς ἐφημερίοις· ἐλάμβανον οὗτοι καὶ κατόπιν οἱ προϊστάμενοι ἐπίσκοποι ἀπὸ κηδειῶν, τρισαγίων καὶ μνημοσύνων πολλά· κατὰ σάββατον καὶ κυριακὴν ἐγίνοντο μνημόσυνα συνεχῆ ὑπὸ πλουσίων οἰκογενειῶν. Ἀπὸ πεντήκοντα σχεδὸν ἐτῶν, πρὸς ἐπίδειξιν, πᾶς δυνάμενος δύο μέτρα 'ν' ἀγοράσῃ γῆς τρέπεται τὴν πρὸς τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν ἄγουσαν, ἐκ τῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν συνοικιῶν, ὡσεὶ πιστεύων ὅτι πανταχόθεν ἡ εἰς ᾅδου κατάβασις οὐκ ἔστιν ὁμοία. Σήμερον τὸ κοιμητήριον τῶν ἐπιφανῶν τοῦ Γένους ἡμῶν ἀνδρῶν τὸ ἐν Χάσκιοϊ περιπλέκεται ὑπὸ φυτῶν ἀγρίων ἀθλίαν ὄψιν εἰς τὸν διαβάτην παρεχόμενον. Ἂν δυνηθῶμεν 'να ἐπαναγάγωμεν εἰς τὴν παλαιὰν περιωπήν, ὁ ἐκεῖ κλῆρος δύναται 'να ζήσῃ ἀξιοπρεπέστατα, τὸ δὲ ταμεῖον τοῦ ναοῦ 'να ἔρχηται ἐπίκουρον κοινοῦ τινος ἱερατικοῦ ταμείου.

Συνήθειάν τινα παλαιὰν τῆς Ἐκκλησίας—τῆς ἀρχιεπισκοπῆς — Κωνσταντινουπόλεως, σώσασαν κατὰ καιρούς τινας τοὺς πτωχοὺς ἐν αὐτῇ ναοὺς καὶ πολλῶν ζημιῶν ἀπαλλάξασαν, δυνάμεθα καὶ πάλιν 'να ἐγκαινίσωμεν παρ' ἡμῖν, περιπεσοῦσαν εἰς ἐπιζημίαν λήθην. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, καθ' ὃν χρόνον ἔβλεπε ναοὺς εἰς χρέη δυςβάστακτα βυθιζομένους, ἔκραζε τοὺς πρωτομαγίστορας καὶ τοὺς προκρίτους συντεχνιῶν τινῶν καὶ παρέδιδε τὸν ναὸν ἐκεῖνον εἰς τὴν ἐποπτείαν, εἰς τὴν ἐπιμέλειαν, εἰς τὴν διαχείρισιν αὐτῶν. Ἀφ' ὅτου παρεχώρησε τὸ κατώχρεω προσκύνημα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς εἰς τοὺς προέχοντας τῶν συντεχνιῶν γουναράδων, ἀμπατζήδων, τζιβαερτζήδων, χεταϊτζήδων καὶ τῶν χίων τζοχαδζήδων, ἀνέστησεν ἐκ πτώσεως, ἐξώφλησε τὰ χρέη αὐτοῦ καὶ κατέστησε παλλοῖς ἐπωφελὲς τὸ οὐδ' εἰς ἑαυτὸ πρότερον ὠφέλιμον.—Τὸν κατάχρεω ναὸν Ἐγρὴ-Καποὺ κατὰ τὸ 1740 ἐνεπίστευσεν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαυίας καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τῶν δύο τούτων κρατῶν, ἀλλ' ἀπήλλαξεν ἅμα μέχρι τοῦ 1770 καὶ τοῦ βάρους τοῦ ἐμβατοικίου. Σημείωσαι ὅτι κοινὸν ἦν ὁ ναὸς οὗτος προσκύνημα, καὶ συνδρομαὶ ἐδίδοντο ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, διότι περιεθάλπομεν (δῆθεν) αὐτόθι τοὺς φρενοβλαβεῖς· καὶ οἱ ἱερεῖς εἶχον ἐπαρκέστατον εἰσόδημα καὶ προϊστάμενος ἦν ἀπὸ τοῦ 1740 καὶ κατόπι Σίλβεστρος ὁ Μετρῶν ἐπίσκοπος, διατηρῶν ἅμα καὶ τὴν τῆς ἐπισκοπῆς πνευματικὴν διοίκησιν, καὶ λαμβάνων κατὰ μῆνα 75 φράγκα μετὰ τὸ μέσον τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος· ἦν δὲ τοιαύτη ἡ τοῦ ναοῦ εὐπραγία κατὰ τὰ τέλη αὐτῆς, ὥστε 'να δύνηται 'να διατηρῇ ὁ σήμερον πτωχότατος τῆς Θεοτόκου ναὸς οὗτος ἀπὸ μὲν τοῦ 1800 τὸν ἐπὶ τούτῳ χειροτονηθέντα Αὐγουστοπόλεως ἐπίσκοπον Βενέδικτον, τέως προϊστάμενον πρεσβύτερον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1806—1815, ἐπὶ δέκα σχεδὸν ἔτη, τὸν Κλαυδιοπόλεως Μελέτιον. Ἡ συρροὴ τῶν προσκυνητῶν ἐπαύσατο μετὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ δῆθεν φρενοκομείου εἰς ἕτερον μέρος καὶ ὁ ἐκεῖ κλῆρος εἰς στυγνὴν περιέπεσε φυτοζωΐαν.—Τῷ 1838 τὸν κατάχρεω ναὸν ἐν Γαλατᾷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐνεπίστευσεν ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν καπήλων, καὶ ὑπὸ τὴν εὐσεβῆ ταύτης ἐποπτείαν μέχρι τοῦ 1864 εἶδεν ὁ ναὸς ἡμέρας καλάς.—Ἓν ἔτος πρὸ τούτου, τῷ 1837 τῇ συντεχνίᾳ τῶν καπήλων παρεχώρησε τὸν κατάχρεω ναὸν τοῦ Τεκὺρ-Σεραγίου.—Τέσσαρα πρότερον ἔτη τὸν πενόμενον τοῦ Τὸπ-Καποὺ ναόν, ὀφείλοντα δισχιλίας περίπου λίρας, ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐποπτείαν τῆς συντεχνίας τῶν ἀμπατζήδων.—Τῷ 1839 καὶ εἰς ἰδιώτην ἐπιφανῆ, τὸν ἀνακτορικὸν ἀρχιτέκτονα Νικόλαον Γιαγτζόγλουν, ἐξεχώρησε πρὸς ἐποπτείαν καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τὸν ἐν τῇ Στένῃ πτωχὸν ναὸν τῶν Ταξιαρχῶν.—(Τούτου δὲ τοῦ ναοῦ τοὺς ἱερεῖς συνετήρει λίαν ἀξιοπρεπῶς καὶ λίαν ἐπαρκῶς ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία· πάντα τὰ πλοῖα τὰ ἐν καιρῷ τρικυμίας καὶ θαλασσοταραχῆς εἰς Στένην προσορμιζόμενα καὶ σωζόμενα προσεκάλουν τὸν προϊστάμενον εἰς ἐπιτέλεσιν ἁγιασμῶν «κατ' εὐχήν», καθὼς συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Κουρού-Τσεσμέ, πολὺ πιθανῶς καὶ ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι τοῦ Βοσπόρου. Οὕτω δ' ἐξηγεῖται ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ πολυχνίῳ συνύπαρξις καὶ συν-

χος τῶν διωγμῶν καὶ τῶν ὠμοτήτων τῶν 'Αλβανῶν. 'Εν τῷ διαμερίσματι τούτῳ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἤθη διὰ τῆς ἁγνότητος αὐτῶν προσεγγίζουσι στενότατα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα.

'Αργυρόκαστρον. 'Εν τῇ πόλει τοῦ 'Αργυροκάστρου διακρίνονται ἔτι τὰ ἐρείπια τῆς οἰκογενειακῆς οἰκίας τοῦ 'Ιωάννου Καποδιστρίου, οὗτινος ἡ οἰκογένεια φεύγουσα τὴν 'Αλβανικὴν τυραννίαν, κατέφυγεν εἰς τὴν ἔναντι νῆσον Κέρκυραν.

Εἰς τὸ Λάμποβον, τὴν πλησιόχωρον κώμην τοῦ 'Αργυροκάστρου ἀνήκει ἡ οἰκογένεια τῶν Ζάππα, τῶν διαθεσάντων ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν, καὶ προικισάντων διὰ τελείων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τὸ χωρίον αὐτῶν.

Τεπελένιον. Εἰς τὸ χωρίον Κεστοράτιον τῆς περιφερείας ταύτης ἐγεννήθη ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος εἰς ὃν ὀφείλεται τὸ Ζωγράφειον καὶ τόσαι ἄλλαι ἐθνικαὶ δωρεαί, ὡς καὶ αἱ σχολαὶ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος. 'Ο υἱὸς αὐτοῦ εὕρηται νῦν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἠπειρωτικῆς ἐξεγέρσεως.

Πρεμετῆ. 'Ο 'Αρσάκης, δαπάναις τοῦ ὁποίου ἀνηγέρθη τὸ 'Αρσάκειον καὶ τόσαι ἄλλαι ἐθνικαὶ σχολαί, κατάγεται ἐντεῦθεν.

Κορυτσᾶ. Πολυάριθμοι εἶναι οἱ εὐεργέται οἱ καταγόμενοι ἐκ Κορυτσᾶς, τὴν πρώτην ὅμως μεταξὺ αὐτῶν θέσιν κατέχει ὁ Πάγκας. Οὗτος ἀφοῦ ἐπροίκισε τὴν γενέτειραν αὐτοῦ διὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἑλληνορθοδόξου γυμνασίου αὐτῆς, κατέλιπεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ εὐεργετικῶν σκοπῶν. Οἱ Κορυτσαῖοι εἰσὶ φανατικῶς προσκεκολλημένοι εἰς τὰ πάτρια, τόσον ὥστε νὰ ἀρνηθῶσι κατ' ἐπανάληψιν δωρεὰς γενομένας ὑπὸ συμπατριωτῶν αὐτῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, διὰ λόγους οὓς ἠδύναντο νὰ ἀψηφίσωσιν ἐὰν δὲν ἦσαν φανατικοὶ ἑλληνορθόδοξοι. Οὕτω, ὁ ἐκ Κορυτσᾶς κ. 'Αβραμίδης, ἐδωρήσατο σημαντικὸν ποσὸν ταῖς σχολαῖς τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως διδάσκηται ἐν ταῖς ἀνωτέραις αὐτῶν τάξεσιν, κατὰ συγκατάβασιν ἡ ἀλβανική, ὡς γλῶσσα γειτονική. 'Η δωρεὰ ἁπλούστατα ἀπερρίφθη. 'Ο δωρητὴς μάλιστα μένων τότε ἐν Κορυτσᾷ ἠναγκάσθη ὅπως ἐκπατρισθῇ ὡς ἐκ τῆς αὐξούσης κατ' αὐτοῦ ἐχθρότητος τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, χαρακτηρισάντων τὴν πρότασιν αὐτοῦ ὡς προδοσίαν. 'Η δευτέρα περίπτωσις, παρουσιάσθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Δούρου. Διευθύνων οὗτος μεγάλην τινὰ δωρεὰν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, παρέλειψε νὰ προσθέσῃ «τῇ ἑλληνορθοδόξῳ Κοινότητι», ἀρκούμενος ἁπλῶς νὰ σημειώσῃ «τῇ χριστιανικῇ κοινότητι». 'Η δωρεὰ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἢ τότε μόνον ὅταν τὸ ἄτοπον ἐπηνωρθώθη κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κοινότητος.

'Εν τῷ διαμερίσματι τῆς Κορυτσᾶς εὕρηται ἡ Μοσχόπολις, κώμη ἀσήμαντος σήμερον, πόλις ὅμως ἀκμαία μὲ 60,000 κατοίκων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος. Κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην ἐποχήν, ὅτε ἡ πνευματικὴ ζωὴ οὐδαμοῦ ὑφίστατο, ἡ Μοσχόπολις ἦτο μία τῶν μεγαλουπόλεων, αἵτινες μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐκέκτητο ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα. 'Εν αὐτῇ ἱδρύθη ἓν ἐκ τῶν πρώτων τῆς 'Ανατολῆς τυπογραφείων. 'Ως γνωστὸν ἐντεῦθεν κατήγετο ὁ ἐθνικὸς εὐεργέτης βαρῶνος Σίνας, ὁ ἀνεγείρας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐν 'Αθήναις 'Ακαδημίαν εἰς ἀνάμνησιν ἴσως τοῦ τίτλου τῆς «Νέας 'Ακαδημίας», ὃν ἔφερεν ἡ κλασικὴ σχολὴ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

***

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς **Διπλωματίας,** αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, αἵτινες προσαρτῶνται τῇ 'Αλβανίᾳ εἶναι: 'Η ἐπαρχία Δυρραχίου (Βόρειος 'Αλβανία)· ἡ ἐπαρχία Βελεγράδων (Νότιος 'Αλβανία)· ἡ ἐπαρχία Κορυτσᾶς (Βόρειος Ἤπειρος)· ἡ ἐπαρχία Δρυϊνουπόλεως (Βόρειος Ἤπειρος) μὲ σύνολον 682 καθιδρυμάτων θρησκευτικῶν καὶ 309 ἐκπαιδευτικῶν, διαθετόντων 483 διδασκάλους μετὰ 13,871 μαθητῶν.

ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Γνωμοδότησις τῇ οἰκονομικῇ ἐπιτροπείᾳ τοῦ Συνεδρίου ὑποβληθεῖσα ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών*

'Η τῶν ἐπισκόπων τούτων ἀξιοπρεπὴς συντήρησις προήρχετο ἐκ λόγων σπουδαίων, ὧν τινὲς σήμερον ἐκλιπόντες ἀδύνατον 'να ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ζωήν, ἄλλοι δέ τινες δυνατὸν 'ν' ἀναβιώσωσιν. Μὴ ἐκπλήξῃ τινὰς ἐξ ὑμῶν ἡ σειρὰ τῶν ἐπισκόπων Χάσκιοϊ. Μέχρι τοῦ 1860 καὶ μικρῷ μετὰ ταῦτα, τὸ περὶ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ προαστείου τούτου νεκροταφεῖον ἦν τῶν ἀριστοκρατῶν τῶν οἰκούντων ἐν Φαναρίῳ, Μογουλίῳ καὶ Τζιβαλίῳ κοιμητήριον. 'Αρχιερεῖς ἐπιφανῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν, ὧν ἐνθυμούμεθα τὸν Μελέτιον 'Αθηνῶν πρὸ διακοσίων ἐτῶν καὶ πρὸ ἑξήκοντα ἑπτὰ τὸν 'Αμασείας Καλλίνικον, πατριάρχαι 'Ιεροσολύμων, ὁ Δοσίθεος, ὁ Χρύσανθος, ὁ Μελέτιος, διδάσκαλοι τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀκαδημίας, ἐπιφανεῖς φαναριῶται, ὧν ἀρχαιότερος ὁ μέγας τῶν ἑλληνικῶν σχολείων εὐεργέτης Μανωλάκης ὁ ἐκ Καστορίας, μέλη τινὰ τῶν οἰκογενειῶν Λαχοβάρη, Σούτζου, Ράζου, ἐτάφησαν

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 60 καὶ τέλος. Μέρη τινὰ (πρὸς τὸ τέλος τῆς γνωμοδοτήσεως) συντόμως ἐλέχθησαν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ, ἐκδιδόμενα νῦν ἐντὸς ἀγκυλῶν(—).